

سنڌي ادبي سنگت سنڌ

جو

پڌرنامو ۽ جوڙجڪ

سنڌي ادبي سنگت، سنڌ

پبلشر: سنڌي ادبي سنگت شاخ سکر سٽي

ڪمپوزنگ: عبدالقيوم انصاري

سنڌي ادبي سنگت، سنڌ جو پڌرنامو

اسان سنڌي زبان جا اديب، شاعر دانشور مصور فنڪار ۽ سنڌي ادبي سنگت، سنڌ - جا ميمبر، سنڌي زبان، ادب، ثقافت ۽ تهذيب جا رکوالا آهيون. اسان جو اهو ايمان آهي ته پاڪستان گهڻ قومي ۽ گهڻ ثقافتي وحدتن جو ملڪ آهي ۽ انهن وحدتن جون زبانون هن ملڪ جون قومي زبانون آهن.

اسان ادب جي افاديت ان جي سماجي ڪارج ۽ عظيم انساني قدرن کي حاصل ڪرڻ لاءِ ان جي اهميت کان پوري ريت باخبر آهيون، ان ڪري اسان ادب کي واندڪائيءَ جي وندر ۽ ذهني عياشي نه، پر پنهنجي قوم، عالمي امن ۽ انسان ذات جي مجموعي ترقيءَ لاءِ هڪ اهم ذريعو سمجهون ٿا. اسان جي نظر ۾ اديب، سماج جو اهم ذميوار باشعور ۽ عزت لائق فرد آهي. اسان کي سنڌي زبان ۽ ادب جي عظيم انفرادي ڪلاسيڪي ورثي تي فخر آهي، ان ڪري اسان جي راءِ ۾ اهو ضروري آهي ته جديد دور جو اديب، پنهنجي انهيءَ ورثي جو اونهو مطالعو ڪري، ان جي شاندار روايتن کي پنهنجو ڪري اڳتي وڌي هلي. ان سان گڏوگڏ اسان ادب ۾ نون تجربن ۽ رجحانن جي اهميت کان پڻ واقف آهيون ۽ انهن جا حامي آهيون. اسان جي اها تمنا آهي ته سنڌي ادب ڪنهن به ريت بين الاقوامي معيار کان هيٺ نه هجي.

اسان جو به سڄيءَ دنيا جي اديبن جيان، اهو ايمان آهي ته سمورا ملڪي، غير ملڪي ۽ بين الاقوامي مسئلا، حق، انصاف، صداقت، سهڻ، رواداريءَ، امن ۽ اتحاد جي اصولن موجب نبيريا وڃن، جن جي اپٽار گڏيل قومن جي پڌرنامي ۾ ڪيل آهي. انسان جي تخليقي قوتن کي هيچ سمجهڻ، ڪنهن به قوم يا نسل کي پيءُ قوم يا نسل کان مٿانهون ڀانئڻ، يا ملڪ، مذهب، رنگ، ٻوليءَ ۽ عقيدن جي مت پيد سبب انسانن جي روح ۾ ويڇو

وجهن، اسان جي نظر ۾ نه فقط غلط آهي پر انسان ذات لاءِ هاڻيڪار پڻ آهي. اسان هر قسم جي ڦرلٽ، ڏاڍي ۽ ضمير ۽ زبان جي پابنديءَ جا مخالف آهيون.

اسان پنهنجي شعور، فڪر ۽ فن کي سدائين آزاد ۽ ڪٽر پڻي کان پري رکنداسين ۽ ڪنهن به قسم جي لالچ، دٻاءُ، خوف، تعصب، رک رکاءَ ۽ مصلحت آميزيءَ کان سواءِ پنهنجي ضمير جو اظهار ڪندا رهنداسين ۽ اسان جو قلم انهن سڀني مقصدن لاءِ وقف رهندو، جن جو اظهار هن پڌرنامي ۾ ڪيل آهي.

(24 جنوري 1970ع واري سنڌ سنگت ڪائونسل جي سکر واري ميٽنگ ۾ منظور ڪيل هن پڌرنامي کي ٻيهر ترميمن ۽ سڌارن سان 8 نومبر 1996ع تي سنڌ سنگت ڪائونسل جي حيدرآباد واري اجلاس ۾ منظور ڪيو ويو.)

سنڌي ادبي سنگت، سنڌ (رجسٽر)

1. نالو:

تنظيم جو نالو سنڌي ادبي سنگت، سنڌ رهندو. (هيٺين قاعدن قانونن ۾ سنڌ سنگت سڏي ويندي)

2. لاڳاپو

”سنڌسنگت“ خالص ادبي تنظيم ٿي رهندي، جنهن جو ڪنهن به سياسي پارٽيءَ/تنظيم سان واسطو نه رهندو.

3. مرڪزي آفيس:

سنڌ سنگت جي مرڪزي آفيس حيدرآباد ۾ رهندي (جيسين تائين آفيس جو قيام عمل ۾ اچي، ان عرصي تائين سيڪريٽري جنرل واري شهر ۾ رهندي.)

4. متا ۽ مقصد:

1. سنڌي ٻوليءَ، ادب ۽ ثقافت جي بقاءَ بهبوديءَ ۽ ترقيءَ لاءِ ڪوشش وٺڻ.

2. سنڌي اديبن، شاعرن، مصورن فنڪارن ۽ سنڌي ٻوليءَ سان لاڳاءَ رکندڙن کي وقت به وقت گڏ ڪرڻ.

3. پراڻي سنڌي ادب کي ٻيهر چيائڻ ۽ جديد ادب کي اهميت ڏئي شايع ڪرائڻ.

4. سنڌ ۽ ملڪ اندر مختلف قومي وحدتن ۽ دنيا ۾ موجود ادبي تنظيم سان ناتا قائم ڪرڻ.

5. سنڌ جي بزرگ هستين، شاعرن ۽ اديبن جي فن ۽ فڪر جي باري ۾ سيمينار ورڪشاپ، ڪانفرنسون ڪوٺائڻ ۽ ورسيون ملهائڻ.

6. سنڌ جي جدا جدا شهرن ۽ ڳوٺن ۾ سنڌ سنگت جي شاخن قائم ڪرڻ لاءِ ڪوشش ڪرڻ.

7. سنڌ جي جدا جدا شهرن ۽ ڳوٺن ۾ لائبريريون قائم ڪرڻ.

8. اديبن، شاعرن، مصورن ۽ فنڪارن جي مالي مدد لاءِ هڪ ٽرسٽ قائم ڪرڻ، جنهن جو نالو ”سنڌسنگت“ پلائي ٽرسٽ“ هوندو.
9. سنڌ سنگت پاران ٽماهي ادبي مخزن جاري ڪرڻ، جنهن جو نالو ”سنگت“ هوندو.
10. تخليقي، تحقيقي، ترجمي ۽ تنقيدي ادب جا ڪتاب ڇپائڻ.
11. معياري سنڌي ادب کي ٻين ٻولين ۾ ترجمو ڪرائڻ ۽ ٻين ٻولين جي معياري تخيلن کي سنڌيءَ ۾ ترجمو ڪرائڻ.

5. ميمبر:

- (الف) سنڌ جي جدا جدا شهرن ۽ سنڌ کان ٻاهر جتي به ادبي سنگتون برپا ٿيل آهن ۽ جيڪي آئيندي وجود ۾ اينديون ۽ جن جا مٿا ۽ مقصد ”سنڌ سنگت“ جي متن ۽ مقصدن جهڙا هوندا ۽ منجهن بنيادي اختلاف نه هوندو، سي سنگت جون شاخون ۽ ميمبر ٿي سگهن ٿيون. سنگت جي شاخن ۽ ميمبر ٿيڻ کانپوءِ سندن الڳ نالو ۽ سڃاڻپ ختم تصور ڪئي ويندي.
- (ب) انهن ادبي سنگتن کي ”سنڌ سنگت“ جي ميمبر ٿيڻ لاءِ ”سنڌ سنگت“ جي ڪاروباري ڪميٽيءَ کي اهڙي درخواست ڪرڻي پوندي.

- (پ) درخواست ”سنڌ سنگت-“ (سيڪريٽري جنرل) ڏانهن مخاطب ٿيل هوندي ۽ ان سان مٿئين ڀيٽي فقري مطابق ٺهراءُ جي ڪاپي، شاخ جي عهديدارن جا نالا، ميمبرن جي فهرست، ٺهراءُ سميت، ميمبر شپ فارمن جا ڪائونٽر فائيل وغيره، شامل هوندا.

6. ميمبر جا معيار:

- (1) سنڌ سنگت جو ميمبر اهو ٿي سگهي ٿو، جيڪو اديب هجي ۽ سنڌي ادب جي مختلف صنفن جي واقفيت رکندو هجي.

(2) سنگت جو ميمبر يا عهديدار ڪنهن ٻي تنظيم جو ميمبر ٿوڙي عهديدار ٿي سگهندو پر ڪنهن سياسي تنظيم جو عهديدار نه ٿي سگهندو.

(3) گهٽ ۾ گهٽ ڪچي ميمبر طور ڇهه مهينا شاخ جي گڏجاڻين ۾ شريڪ ٿيو هجي، ان بعد هو ازخود مستقل ميمبر جا حق حاصل ڪري سگهندو.

نوٽ: هيءُ شرط، ادبي طور مڃيل ۽ جديد ادب جي لاڙن جي ڄاڻو اديب سان لاڳو نه هوندو.

*** مرڪزي عهدي تي بيهڻ لاءِ معيار:**

(1) سنڌ سنگت جي مرڪزي عهدي جي اميدوار لاءِ لازمي هوندو ته اهو ادبي حلقن ۾ ڄاتل سڃاتل، جديد لاڙن کان واقف همعصر ٻولين جي ادب بابت ڄاڻ رکندڙ هوندو.

2. هن جي سنڌي ادبي سنگت سان گهٽ ۾ گهٽ پنج سال وابستگي رهي هجي .

7. سالياني في:

”سنڌ سنگت“ جي هر شاخ کي هر سال ٻه سؤ (200) روپيا سالياني فيءَ طور ڏيڻا پوندا.

8. ڪاروباري سال:

سنڌ سنگت جو ڪاروباري سال، پهرين جنوريءَ کان ۱۳ ڊسمبر تائين هوندو.

9. سنڌ سنگت ڪائونسل:

(الف) مرڪزي عهديدارن ۽ جدا جدا شاخن جي عيوضن واري ميٽر
کي ”سنڌ سنگت ڪائونسل“ ڪوٺيو ويندو ۽ اهي عيوضي ”سنڌ
سنگت ڪائونسل“ جا ميمبر ڪوٺيا ويندا.

(ب) ”سنڌ سنگت“ جي هر شاخ کي ”سنڌ سنگت ڪائونسل“ تي ٻه
عيوضي چونڊي موڪلڻ جو حق هوندو. جن مان هڪ شاخ جو
سيڪريٽري هوندو.

(پ) سنڌ سنگت جي هر شاخ کي سالياني عام ميٽر لاءِ سنڌ سنگت
کي 100 روپيا عيوضي يا ڊيليجيشن في (سالياني في 200 روپين سان
گڏ) ڏيڻا پوندا.

10. سنڌ سنگت ڪائونسل جو ساليانو ميٽر:

(الف) سنڌ سنگت ڪائونسل جو ساليانو ميٽر هر سال ڊسمبر مهيني
۾ ڪوٺايو ويندو. ڪن غير رواجي حالتن سبب ڪاروباري
ڪاميٽي اهو عرصو وڌائي سگهي ٿي.

(ب) ڪائونسل جي سالياني ميٽر ۾ هيٺيون ڪاروبار هلايو ويندو:

1. ڪائونسل جي گذريل ميٽر ڪاروبار بحال ڪرڻ
2. سنڌ سنگت جي گذريل سال جي ادبي ۽ تنظيمي
ڪارڪردگيءَ ۽ صورتحال جي رپورٽ ۽ آڊيٽر جو ٽپاسيل حساب
ڪتاب بحال ڪرڻ.

3. سنڌ سنگت لاءِ هيٺيان مرڪزي عهديدار چونڊڻ (اهي
عهديدار تيسين پنهنجو عهدو سنڀاليندا رهندا، جيسين سندن جاءِ تي
نوان عهديدار چونڊجي اچن.) اهي عهديدار هر ٻئي سال چونڊبا.

1. سيڪريٽري جنرل

2. جوائنٽ سيڪريٽري

3. خزانچي

4. آڊيٽر

- سيڪريٽري جنرل وٽ پريس سيڪريٽريءَ جا ٻه اختيار هوندا.
4. جوڙجڪ جي قاعدن ۽ قانونن ۾ درستين، ڦير ڦار سڌارن ۽ واڌارن تي ويچار ڪرڻ ۽ ضرورت موجب نوان قاعدا ۽ قانون جوڙڻ.
5. ٻيو ڪو ڪم ڪار جو اڳ ايجنڊا ۾ ڄاڻايل هوندو.
6. ٻيو ڪو به معاملو، جيڪو صدر جي اجازت سان ايجنڊا تي رکيو ويندو.

11. ڪائونسل جي ميٽن ۾ ميمبرن جو گهربل لازمي تعداد:

ڪائونسل جي عام ميٽن جي ڪاروبار هلائڻ لاءِ ميمبرن جو گهربل لازمي تعداد ڪل ميمبرن جو (1/3 يا 5 ميمبرن پنهنجي حالتن ۾ جيڪو عدد گهٽ هوندو) ٿيندو. جيڪڏهن عام ميٽن ۾ اهو گهربل تعداد موجود نه ٿي سگهيو ته اهو ملتوي ڪيو ويندو. ملتوي ٿيل ميٽن جي ڪاروبار هلائڻ لاءِ ميمبرن جي لازمي گهربل تعداد جي ضرورت نه رهندي، پر انهيءَ ميٽن ۾ فقط اهو ڪاروبار هلي سگهندو، جو اڳئين ميٽن جي ايجنڊا ۾ ڄاڻايل هوندو.

12. سنڌ سنگت جي ڪاروباري ڪميٽي :

(الف) سنڌ سنگت جي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي ميمبرن جو مقرر تعداد نه هوندو ۽ اهو هيٺين ريت هوندو:

1. سنڌ سنگت جا عهديدار.

2. ضلعي رابطو سيڪريٽري.

3. هر شاخ جو سيڪريٽري.

(ب) سنڌ سنگت جي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جو ميٽر چئن مهينن ۾ هڪ دفعو ضرور ڪوٺائڻو پوندو. وڌيڪ ميٽر ڪيترا به ٿي سگهن ٿا. اهي ميٽر سهوليت پٽاندڙ وقت به وقت سنڌ جي جدا جدا حصن ۾ ٿيڻ کپن.

(پ) سنڌ سنگت جي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي ميٽر لاءِ ميمبرن جو لازمي گهربل تعداد، ڪل ميمبرن جو ٽيون حصو هوندو.

13. بي اعتماديءَ جي رٿ ۽ خالي جايون پرڻ:

(الف) مرڪزي عهديدار (جيڪو ڪاروباري ڪاميٽيءَ جو به ميمبر آهي) خلاف بي اعتماديءَ جي رٿ رڳو سنڌ سنگت ڪائونسل آڏو ئي اچي سگهندي، اهڙيءَ رٿ جو اڳواٽ اطلاع واسطيدار عهديدار يا ميمبر ۽ سنڌ سنگت ڪائونسل کي هڪ مهينو اڳواٽ ڏيڻ ضروري ٿيندو. واسطيدار عهديدار يا ميمبر کي سنڌ سنگت ڪائونسل آڏو روبرو يا لکت ۾ صفائي پيش ڪرڻ جو حق هوندو. اهڙيءَ رٿ جي منظوريءَ لاءِ سنڌ سنگت ڪائونسل جي ڪل ميمبرن جي 2/3 اڪثريت جو ووٽ ضروري هوندو.

(ب) بي اعتماديءَ جي رٿ يا استعيفاءَ يا بنيادي ميمبريءَ جي خاتمي سبب يا ڪنهن ٻئي سبب جي ڪري مرڪزي عهديدار جي خالي

ٿيل جاءِ سنڌ سنگت ڪائونسل جي ميٽر تائين عارضي طور تي پرڻ جو اختيار مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ کي هوندو.

14. اختيارون ۽ جوابداريون:

(الف) ڪاروباري ڪاميٽي:

1. سنڌ سنگت جو سمورو ڪاروبار هلائڻ.
2. سنڌ سنگت جون سڀ اختياريون عمل ۾ آڻڻ.
3. نين شاخن کي الحاق ڏيڻ يا رد ڪرڻ.

(ب) سيڪريٽري جنرل:

1. سنڌ سنگت جو آئيني ۽ تنظيمي سربراهه هوندو.
2. سنڌ سنگت طرفان سموري لکپڙهه ڪرڻ ۽ سنڌ ۽ سنڌ کان ٻاهر جي ادبي تنظيمن سان رابطا رکڻ ۽ انهن سان لکپڙهه ڪرڻ.
3. سنڌ سنگت ڪائونسل ۽ ڪاروباري ڪميٽيءَ جي ميٽن جون ڪارروايون درج ۽ بحال ڪرائڻ.
4. سنڌ سنگت ڪائونسل ۽ ڪاروباري ڪميٽيءَ جي ميٽن لاءِ ميمبرن کي جوڳا اطلاع ڏيڻ.
5. سنڌ سنگت ڪاروباري ڪميٽيءَ طرفان سمورو ڪاروبار هلائڻ.
6. سنڌ سنگت جو رڪارڊ رکڻ.
7. تنظيمي ڪمن لاءِ عارضي طور ڪو به ميمبر يا ڪميٽي مقرر ڪرڻ.

8. سنگت جي ڪارڪردگيءَ متعلق مواد، پبليڪيشن ڪاميٽيءَ جي حوالي ڪرڻ، جيڪا تن ميمبرن، سيڪريٽري جنرل، جوائنٽ سيڪريٽري ۽ زخاني تي ٻڌل هوندي.

9. هنگامي طور سنگت جي فنڊ مان پنجن هزارن روپين تائين خرچ ڪري سگهجي ٿو.

(ب) جوائنٽ سيڪريٽري:

1. سيڪريٽري جنرل کي ڪاروبار ۽ ڪم ڪار ۾ مدد ڏيڻ
2. سيڪريٽري جنرل جي غير حاضريءَ ۾ سندس اختيارين ۽ جوابدارين سنڀالڻ.

(پ) خزانچي:

1. سنڌ سنگت جو مالي حساب ڪتاب رکڻ.
2. سيڪريٽري جنرل معرفت سنڌ سنگت جي شاخن کان ساليانيون ۽ ٻيون فيون وصول ڪري رسيدون جاري ڪرڻ.
3. سنڌ سنگت جو ساليانو حساب ڪتاب مرڪزي آڊيٽر کان تپاس ڪرائڻ ۽ ڪاروباري ڪميٽيءَ جي انهيءَ ميٽر ۾ پيش ڪرڻ، جنهن ۾ ڪاروباري ڪميٽيءَ جي رپورٽ بحال ڪئي وڃي.

(پ) آڊيٽر:

سنڌ سنگت جو حساب ڪتاب تپاس ۽ ان جي تصديق ڪرڻ.

(ت) ضلعي رابطا سيڪريٽري ۽ ان جا اختيار:

1. هر ضلعي ۾ موجود سنگت جون شاخون، مرڪزي چونڊن وقت پنهنجن واسطيدار ڪائونسلرن (جن ۾ شاخن جا سيڪريٽري به هوندا) ذريعي ضلعي رابطا سيڪريٽري

چونڊينديون. مرڪزي چونڊن وقت ڪنهن ضلعي جو رابطا سيڪريٽري ڪن سببن جي ڪري نه چونڊجڻ جي صورت ۾ ان جي چونڊ، چونڊيل مرڪزي عهديدارن يا سندن نمائندي

1. جي موجودگي ۾ ضلع جون شاخون پنهنجن ڪائونسلرن وسيلي چونڊينديون.
2. ضلعي رابطا سيڪريٽري مرڪزي ڪاروباري ڪاميٽيءَ ۽ سنڌ سنگت ڪائونسل جا ميمبر هوندا، پر مرڪزي چونڊن ۾ ووٽ نه ڪري سگهندا.
3. شاخن جون رپورٽون ۽ ساليانيون فيون ۽ بقاياون وٺي مرڪز کي موڪليندا.
4. مرڪز ۽ شاخن جي وچ ۾ رابطي جو ڪم ڪندا.
5. شاخن جون چونڊون مرڪز جي مشوري سان ڪرائيندا.
6. خواتين شاخن لاءِ ڌار خاتون رابطا سيڪريٽريءَ جي چونڊ ٿيندي، جنهن کي ووٽ فقط خواتين شاخن جو ڪائونسلر ڏينديون.
7. ضلع رابطي سيڪريٽريءَ کي تنظيمي ڪم لاءِ ضلعي جي هر شاخ ساليانو 50 روپيا ڏيندي.

15. سنڌ سنگت جا پئسا ۽ ڏيتي لپتي:

- (الف) سنڌ سنگت جا پئسا، ڪنهن به بئنڪ ۾ رکيا ويندا، بئنڪ ۾ ڪاٿو سنڌ سنگت جي نالي سان رهندو. بئنڪ سان ڏيتي لپتيءَ جو لاڳاپو سيڪريٽري جنرل ۽ خزانچي جو گڏيل رهندو. ٻئي عهديدار اڪائونٽ کولي ۽ رقم ڪيائي سگهندا.
- (ب) سنڌ سنگت جي خرچ جي منظوريءَ جو اختيار ڪاروباري ڪميٽيءَ کي هوندو، پر ضروري تڪڙين ۽ هنگامي حالتن ۾ سيڪريٽري جنرل هڪ وقت 5000 روپيا بنا اڳواٽ منظوريءَ جي خرچ ڪري سگهندو. پر کيس هر خرچ، ڪاروباري ڪميٽيءَ جي ميٽڙ ۾ منظوري ڪرائڻو پوندو. پبليڪيشن ۽ لکپڙهه جو خرچ انهيءَ شرط کان آڃو رهندو. چاڪاڻ ته پبليڪيشن تي سيٽرايل رقم

بطور خرچ نه، پر سيٽپ طور استعمال ٿيندي، جيڪا وڪري بعد وصول ٿيڻي. سيٽپ واري گهريل رقم ڪاروباري ڪميٽيءَ کان منظور ڪرائي ويندي ۽ ڏيڻي لپي نفعي نقصان جو حساب ڪتاب ڪاروباري ڪميٽيءَ جي اڳيان رکيو ويندو.

16. ميٽن لاءِ اطلاع:

(الف) سنڌ سنگت ڪائونسل جي عام ميٽن لاءِ اطلاع ٽپال ۽ ٻئي ڪنهن مناسب طريقي وسيلي ڏنو ويندو ۽ اخبارن ۾ اعلان به ڪيو ويندو، اهو اعلان گهٽ ۾ گهٽ مهينو اڳ ڪيو ويندو.

(ب) ڪاروباري ڪميٽيءَ جي ميٽن جو اطلاع، ٽپال ۽ ٻئي ڪنهن مناسب وسيلي ذريعي ڏنو ويندو، ان ميٽن لاءِ گهٽ ۾ گهٽ ٻه هفتا اڳواٽ اطلاع ڏيڻ ضروري ٿيندو.

17. لکت ۾ طلب:

(الف) ڪنهن خاص ڳالهه لاءِ سنڌ سنگت ڪائونسل جي ميمبرن جي چوٿين پتي يا 25 ميمبر (ٻنهي حالتن ۾ جيڪو عدد گهٽ هجي) لکت ۾ طلب ڪري سگهن ٿا ته سنڌ سنگت ڪائونسل جو عام ميٽن ڪوٺايو وڃي اهڙيءَ گهر تي سيڪريٽري جنرل اهو ميٽن ڇهن هفتن اندر ڪوٺائڻ لاءِ ٻڌل رهندو. سيڪريٽري جنرل طرفان ميٽن ڪوٺائڻ سبب اهي ميمبر ميٽن ڪوٺائڻ لاءِ مجاز هوندا.

(ب) سنڌ سنگت ڪاروباري ڪميٽيءَ جي ميٽن ڪوٺائڻ لاءِ جيڪڏهن ڪاروباري ڪميٽي جي 10 ميمبرن طرفان لکت ۾ گهر اچي ته سيڪريٽري جنرل اهو ميٽن ٽن هفتن ۾ ڪوٺائڻ لاءِ ٻڌل رهندو.

(پ) اهڙن ميٽن ۾ رڳو اهو ڪاروبار هوندو، جنهن جي لکت ۾ گهر ڪيل هوندي.

18. سرڪيولر رستي رايائون:

ڪنهن به ڳالهه لاءِ ڪاروباري ڪميٽيءَ جو ميٽر ڪوٺائڻ ضروري نه سمجهي، سيڪريٽري جنرل، انهيءَ نسبت ميمبرن جو رايو سرڪيولر يا ٽپال رستي حاصل ڪري سگهي ٿو ۽ سادي اڪثريت جي ميمبرن جي راءِ پٽاندڙ عمل ڪري سگهي ٿو.

19. ميٽن جي صدارت:

سنڌ سنگت ڪائونسل، ڪاروباري ڪميٽيءَ ۽ سب ڪميٽيءَ جي ميٽن جي صدارت سنڌ سنگت ڪائونسل يا مرڪزي ڪاروباري ڪميٽيءَ جو ڪو به ميمبر ڪندو، ووٽن جي هڪجيترائيءَ جي حالت ۾ کيس فيصلو واري ووٽ (ڪاسٽنگ ووٽ) استعمال ڪرڻ جو حق هوندو.

20. ننڍيون ڪميٽيون مقرر ڪرڻ:

سنڌ سنگت ڪاروباري ڪميٽيءَ وقت به وقت مختلف مقصدن لاءِ ننڍيون ڪميٽيون مقرر ڪري، انهن کي ڪي جوابداريون سونپي سگهي ٿي.

21. جوڙڪ ۾ درستيون:

سنڌ سنگت جي جوڙڪ ۾ درستيون ۽ ڦيريون ڦاريون، سنڌ سنگت جي سالياني عام ميٽر ۾ ٿي سگهن ٿيون، اهي درستيون ۽ ڦيريون ڦاريون تڏهن بحال سمجهڻ ۾ اينديون، جڏهن ميٽر ۾ حاضر ٿيل ڪل ميمبرن مان $\frac{2}{3}$ ميمبر يا گهٽ ۾ گهٽ 75 ميمبر (ٻنهي حالتن ۾ جيڪو تعداد گهٽ هوندو) درستين ۽ ڦيرين ڦارين جي فائدي ۾ ووٽ ڪندا.

سنڌ سنگت جا پيڻي قاندا (مقامي شاخن لاءِ)

1. نالو:

هنن قاعدن جو نالو ”سنڌ سنگت“ جا 13 ڊسمبر 1998ع وارا پيڻي قاعدا (مقامي شاخ لاءِ) هوندا.

2. عمل پراچڻ:

هي پيڻي قاعدا 9 نومبر 1999ع کان وٺي عمل ۾ ايندا ۽ هر مقامي شاخ سان لاڳو ٿيندا.

3. ميمبرشپ:

سنڌ سنگت جي متن، مقصدن ۽ گهريل معيارن (آئين جي فقري 6 ۾ موجود) سان اتفاق رکندڙ ڪو به شخص، ڪنهن به مقامي شاخ جي ڪاروباري ڪاميٽيءَ کان، سنڌ سنگت جي مقرر ڪيل فارم تي درخواست سان گڏ مقرر في ڏئي، ميمبر ٿي سگهي ٿو.

4. مقامي شاخ:

(الف) ڪنهن به ڳوٺ يا شهر جا ست يا ان کان وڌيڪ، سنڌ سنگت جي متن، مقصدن ۽ معيارن سان اتفاق رکندڙ اديب، ”سنڌ سنگت“ (سيڪريٽري جنرل) کان منظوري وٺي، شاخ قائم ڪر سگهن ٿا. پر ان شاخ جو باقاعدي الحاق، جوڙجڪ جي فقري 5 هيٺ مرڪزي ڪاروباري ڪميٽي ڪندي.

(ب) ڪنهن به شهر، ڳوٺ يا اداري جون ست يا ان کان وڌيڪ، سنڌ سنگت جي متن ۽ مقصدن (۽ معيارن) سان متفق خواتين، مٿي ڄاڻايل فقري واري طريقي سان شهر، ڳوٺ يا اداري ۾ ”خواتين شاخ“ قائم ڪري سگهن ٿيون.

(ب) ڪا به نئين شاخ، سنڌ سنگت کان اجازت وٺڻ بعد گهٽ ۾ گهٽ ڇهه مهينا ڪم ڪرڻ کان پوءِ پڪي الحاق لاءِ درخواست ڏئي سگهندي.

(پ) ان نئين شاخ جا نمائندا، مرڪزي ڪاروباري ڪميٽيءَ جي گهٽ ۾ گهٽ ٻن اجلاسن ۾ مبصر طور شرڪت ڪندا ته جيئن اهي سنگت جي ڪاروهندار کي سمجهي سگهن.

(پ) ڇهن مهينن وارو شرط اهڙين نين شاخن سان لاڳو نه ٿيندو، جيڪي اڳ قائم هيون، پر غير سرگرم رهڻ يا آئيني ضرورتن پوريون نه ڪرڻ سبب ختم ڪيون ويون هيون. اهڙين شاخن جا ميمبر، اديب، درخواست ڏئي پنهنجي شاخ مرڪزي ڪاروباري ڪميٽيءَ کان بحال ڪرائي سگهن ٿا.

(ت) هر شاخ لازمي طرح هر پندرهن ڏينهن دستوري گڏجاڻي ڪوٺائيندي، جنهن ۾ تخليق پڙهڻ، ڪتابن جي مطالعي، ليڪچرن، بحث، اڀياس، تنقيدون وغيره جا عمل شامل هوندا، ڪا شاخ سهولت آهر جيڪڏهن هفتيوار گڏجاڻي ڪوٺائي ٿي ته ان جي کيس اجازت هوندي.

(ٺ) اهڙين شاخن جو الحاق پاڻ مرادو ختم ٿي ويندو، جيڪي لڳاتار ڪاروباري ڪميٽيءَ جي ٽن اجلاسن ۾ شرڪت نه ڪنديون.

(ٽ) اهڙين شاخن جو الحاق پاڻ مرادو ختم ٿي ويندو، جن جا نمائندا، ٻن سنڌ سنگت ڪائونسل اجلاسن ۾ لڳاتار شرڪت نه ڪندا.

5. متا ۽ مقصد:

مقامي شاخن جا متا ۽ مقصد ساڳيا سنڌ سنگت وارا هوندا.

6. عهديدار:

مقامي شاخ جا چار عهديدار هوندا.

1. سيڪريٽري

2. جوائنٽ سيڪريٽري

3. خزانچي

4. آڊيٽر

7. ڪاروباري ڪميٽي:

مقامي ڪاروباري ڪميٽيءَ جي ميمبرن جو تعداد گهٽ ۾ گهٽ پنج يا ڪل ميمبرن جو 1/3 حصو هوندو (پنهي حالتن ۾ جيڪو وڌيڪ هجي)، شاخ جا سمورا عهديدار ڪاروباري ڪميٽيءَ جا ميمبر هوندا. سنڌ سنگت جي ڪائونسل تي هڪ ڪائونسلر چونڊڻ جو اختيار شاخ جي جنرل باڊيءَ کي هوندو. جنهن جو مدو هڪ سال هوندو.

8. عام ميٽر:

مقامي شاخ جا ڪل ميمبر عام ميٽر ٺاهيندا، جنهن کي شاخ جي عهديدارن ڪاروباري ڪميٽيءَ جي ميمبرن ۽ ڪائونسلر چونڊڻ جو اختيار هوندو.

9. ميمبر شپ جو خاتمو ۽ بدلي:

(الف) هيٺين سببن جي ڪري ميمبر شپ ختم ٿي ويندي. جيڪڏهن ڪو ميمبر ڇهين مهينن تائين في نه ڏيڻ سان گڏ ڇهن مهينن تائين بنا ڪنهن اطلاع جي گڏجاڻين ۾ شريڪ نه ٿيندو يا پنهي مان ڪا به هڪ ڪوتاهي ڪندو ته سندس ميمبر شپ خارج ٿي ويندي. بنا نوٽيس جي ميمبر شپ خارج ڪرڻ جو اختيار شاخ جي ڪاروباري ڪاميٽي کي هوندو پر ميمبر شپ ختم ٿيڻ کان پوءِ ٽن مهينن اندر اڳين بقايا ۽ معياد وڌائڻ جي درخواست ڏيڻ تائين ماهوار في ادا ڪرڻ سان اهو شخص ميمبر ٿي سگهي ٿو. اهڙي درخواست قبول يا رد ڪرڻ جو اختيار شاخ جي مرضيءَ يا ويچار (Discretion) تي ڇڏيل هوندو. ختم ٿيل ميمبر شپ سالياني چونڊ کان اڳ بحال نه ٿي سگهندي، شاخ ۾ چونڊن کان نئين ميمبر شپ هڪ مهينو اڳ تائين ٿي سگهي ٿي.

(ب) ميمبر شپ جي منتقلي / معطلِي، استعيفائڻ جي بحالي: جيڪڏهن مقامي شاخ جي ڪاروباري ڪميٽي، ان نتيجي تي پهچي ٿي ته سندس ڪو ميمبر، تقرير، تحرير يا عمل سان سنڌ سنگت جي مفادن ۽ آئين خلاف ڪجهه ڪري رهيو آهي ته سندس ميمبر شپ معطل ڪري، سموري رپورٽ، لاڳاپو رکندڙ مواد، سنڌ سنگت ڏانهن موڪليندي، سيڪريٽري جنرل، ان ميمبر کان وضاحتي بيان زباني يا لکت ۾ يا ٻنهي طريقن سان وٺڻ بعد ان فيصلو ڪي رد يا بحال ڪندو. اهڙي فيصلي خلاف اپيل ٻڌڻ جو حق رڳو مرڪزي ڪاروباري ڪميٽيءَ کي هوندو.

(پ) ڪنهن به مقامي شاخ جي ميمبر جو پنهنجي شاخ جي حدن مان لڏي وڃڻ سبب، سندس ميمبر شپ پاڻ هرتو لڏي وڃڻ واري شاخ ڏانهن منتقل ٿي ويندي، پر کيس پهرين شاخ کان بي باقيءَ جو سرٽيفڪيٽ پيش ڪرڻو پوندو..

10. اختلاف:

ڪنهن به ميمبر يا ميمبرن ۾ تنظيمي معاملن تي اختلاف يا تڪرار جي حالت ۾ لکت ۾ شڪايت ملڻ تي سيڪريٽري جنرل، سنڌ سنگت، ننڍي ڪميٽي مقرر ڪري، ان معاملي کي فيصلو ڪرائيندو. جو آخري فيصلو هوندو.

11. مقامي شاخن جا فنڊ:

(الف) مقامي شاخ هيٺينءَ طرح پنهنجا فنڊ قائم ڪندي:

1. داخلا في ڏهه روپيا.
2. ماهوار في پنج روپيا.
3. سرڪاري، نيم سرڪاري، خانگي ادارن، جماعتن ۽ فردن کان غير مشروط امدادون ۽ عطيا وٺڻ سان (بشرطيڪ اهڙي طريقي ورتل رقم جو 15 سيڪڙو لازمي طرح سنڌ سنگت کي ڏنو وڃي)

4. ثقافتي ۽ ادبي نمائڻ ۽ ميٽرن ڪوٺائڻ سان.
(ب) مقامي شاخن جا پئسا، سنڌ سنگت جا مقصد ماڻڻ لاءِ ئي خرچ
ڪيا ويندا.
(پ) اهي پئسا ڪنهن ويجهي بئنڪ يا پوسٽ آفيس ۾ (جنهن جو
فيصلو شاخ جي ڪاروباري ڪميٽي ڪندي) رکيا ويندا ۽ خزانچي
۽ سيڪريٽري گڏ بئنڪ / پوسٽ آفيس سان وهنوار ڪندا،
سيڪريٽريءَ جي غير حاضريءَ ۾ جوائنٽ سيڪريٽري اهي اختيار
استعمال ڪندو.

12. شاخ جو خاتمو:

1. جيڪڏهن ڪنهن مقامي شاخ جي ميمبرن جو تعداد ستن کان
گهٽ رهجي وڃي ته اها شاخ پاڻ هرتو ختم ٿي ويندي ۽ ان جي
ملڪيت ۽ رڪارڊ، سنڌ سنگت پنهنجي تحويل ۾ وٺندي،
جيڪڏهن اتي ٻي شاخ قائم ڪرڻ جي مجاز هوندي.
2. جيڪا شاخ ڇهه مهينا سرگرم نه رهندي ۽ پنهنجي
ڪارڪردگيءَ جي رپورٽ لاڳيتو ڇهن مهينن لاءِ موڪلي نه
سگهي ته ان جي الحاق جي خاتمي جو سوال ايندڙ ڪاروباري
ڪميٽيءَ جي ميٽر ۾ رکيو ويندو، جنهن جي فيصلو خلاف ڪا به
اپيل نه ٿيندي.
3. جا به شاخ ٻن سالن تائين لاڳيتو سالياني في ادا نه ڪندي، ان جو
الحاق خود بخود ختم ٿي ويل سمجهيو ويندو.
4. فقري 12 هيٺ ختم ٿيل ڪا به شاخ يا ان جو ميمبر سنڌ
سنگت جو نالو استعمال نه ڪري سگهندي / سگهندو ۽ جي
ڪندي / ڪندو ته مٿس قاعدي جي ڪارروائي ڪئي ويندي،
جنهن لاءِ ان ڪورٽ کي عمل جو اختيار هوندو، جنهن جي حدن
اندر مرڪزي آفيس واقع هوندي، ٻي ڪنهن مقدمي بازيءَ جي
صورت ۾ اهڙي ئي ڪورٽ کي سماعت جو اختيار هوندو.

13. جوڙجڪ جولاڳاپو:

مقامي شاخ جي عهديدارن، ڪاروباري ڪاميٽيءَ ۽ عام ميٽر جي فرضن ۽ اختيارين، عملن ۽ طريقن ڪار بابت يا ٻين ڏسڻ ۾ جن جي هنن پيٽي قانونن ۾ خاص موجودات ڪا نه آهي، تن سان سنڌ سنگت جي جوڙجڪ جا واسطيدار فقرا لاڳو هوندا.

سنڌ سنگت وارا پيڻي قاعدا (چونڊن بابت)

1. هنن قاعدن جو نالو ”سنڌ سنگت وارا پيڻي قاعدا (چونڊن بابت)“ هوندو.
2. هي قاعدا نئين سر 13 دسمبر 1998 ع کان وٺي لاڳو ٿيندا.
3. سنڌ سنگت جي عهديدارن جي چونڊ هر ٻئي سال، سالياني عام ميٽر ۾ ٿيندي، اهڙي ميٽر جي گڏجاڻيءَ جي اطلاع سان گڏ ووٽرن جي فهرست به موڪلي ويندي.
4. اهڙي سالياني عام ميٽر کان اڳ ڪاروباري ڪميٽي هڪ مرڪزي چونڊ ڪاميٽي تشڪيل ڏيندي، جا ٽن چئن تي مشتمل هوندي، جن ۾ هڪ ان جو پريزيڊنٽ آفيسر هوندو، جو ان جو سربراهه به هوندو، اها ڪميٽي سارو، چونڊن جو ڪاروبار هلائيندي. ان جو هڪ ميمبر سيڪريٽريءَ جافرائض ادا ڪندو.
5. مرڪزي چونڊن لاءِ چونڊ ڪميٽيءَ جو سربراهه ۽ ميمبر ساڳئي شهر جا هوندا.
6. چونڊ ڪميٽي نامزدگيءَ جي فارمن جي وصوليءَ ۽ چڪاس، نالن جي پڌرائيءَ ۽ دستبرداريءَ وغيره لاءِ تاريخون ۽ وقت مقرر ڪندي، پر اهو شيڊول يا وقت جو وچور اليڪشن کان 15 ڏينهن اڳ تائين هئڻ گهرجي جنهن ۾ ووٽرن ڏانهن آخري فهرست (اميدوارن جي) موڪلڻ به شامل آهي. ڪائونسلرن جون حتمي لسٽون مهينو اڳ پڌريون ٿي شاخن تائين پهچڻ گهرجن ۽ چونڊ تائين ان ۾ ڪا به تبديلي يا واڌارو نه ٿيڻ گهرجي.
7. هر اميدوار پنهنجي نامزدگيءَ جو اطلاع پريزيڊنٽ آفيسر ڏانهن رجسٽرڊ ٽپال رستي، يا چونڊ ڪميٽي جي سيڪريٽريءَ کي هٿو هٿ ڏئي رسيد وٺڻ سان پيش ڪري سگهي ٿو.

8. ڪنهن هڪ مرڪز جي عهدي لاءِ تجويز يا تائيد ڪندڙ ٻئي اميدوار کي ساڳئي عهدي لاءِ تجويز يا تائيد ڪري نه سگهندو.
9. ڪائونسلرن جي حتمي لسٽ جاري ٿيڻ کانپوءِ نالن ۾ ڪا به ڦير ڦار نه ٿيندي، (سواءِ موت جهڙي صورتحال لاڳو ٿيڻ جي)، هر اميدوار جي نامزدگي ڪو به ڪائونسلر تجويز ڪري سگهي ٿو ۽ ڪو به هڪ ڪائونسلر ان جي تائيد ڪندو، اهو ڪائونسلر ڪنهن به هڪ شاخ جو ٿي سگهي ٿو. پر اميدوار ۽ تجويز ۽ تائيد ڪندڙ ڪائونسلر لاءِ لازمي آهي ته ان کي پنهنجي شاخ جو سيڪريٽري ميمبرشپ ۽ بي باقيءَ جو سرٽيفڪيٽ ڏيندو. اميدوار کي پنهنجي قبوليت لکڻي پوندي، اهڙو مقرر نامزدگيءَ جو فارم مناسب تعداد ۾ چونڊ ڪميٽي هر شاخ ڏانهن ميٽر جي نوٽيس سان گڏ موڪلي ڏيندي.
10. مرڪزي عهدي لاءِ اميدوار جي نامزدگي في 500 روپيه ۽ ضلعي رابطا سيڪريٽري لاءِ 300 روپيه هوندي.
11. ڪو به ميمبر جنهن ڏانهن شاخ جي ماهوار في جي ٽن مهينن جي بقايا رهيل آهي، سو اميدوار بيهي نه سگهندو، نه نالو تجويز ڪري سگهندو ۽ نه ئي تائيد ڪري سگهندو، نه ئي ووٽ ڏيڻ جو مجاز هوندو. ان ڪري نامزدگيءَ جي فارم سان اميدوار تجويز ڪندڙ ۽ تائيد ڪندڙ جي بي باقيءَ جو سرٽيفڪيٽ مقامي شاخ طرفان شامل ڪرڻ ضروري آهي، پر پريزائيدنگ آفيسر ووٽ ٿيڻ وقت اهڙي ميمبر کي سندس شاخ جي سيڪريٽريءَ پاران بي باقي جو سرٽيفڪيٽ پيش ڪرڻ جي صورت ۾ ووٽ جو حق استعمال ڪرڻ جي اجازت ڏئي سگهي ٿو.
12. مرڪزي چونڊ ۾ نامزدگي فارم رد ٿيڻ جي صورت ۾ ٻن ڏينهن اندر چونڊ ڪاميٽيءَ وٽ اپيل ڪري سگهبي.

نوٽ: مرڪزي چونڊن ۾ شاخ جي ڪائونسلرن کي سالياني الحاق ۽ ڊيڊليگيشن في جي ادائگيءَ کانپوءِ مرڪزي خزانچي / سيڪريٽري جنرل کان بي باقيءَ جو سرٽيفڪيٽ وٺڻو پوندو. انهيءَ کان پوءِ انهيءَ شاخ جا ڪائونسلر ووٽ ڏيڻ جا مجاز هوندا. ڪائونسلرن کي ووٽ ڏيڻ وقت سنگت سڃاڻپ ڪارڊ ڏيکارڻ لازمي هوندو.

13. اميدواريءَ تان دستبرداري به لکت ۾ فقري 6 موجب پيش ڪئي ويندي، دستبرداريءَ بعد باقي بچيل اميدوارن جي فهرست ووٽرن ڏانهن ٽپال رستي موڪلي ويندي ۽ پڻ اخبارن رستي پڌري ڪئي ويندي.

14. چونڊون ڳجهيون ۽ بئليٽ پيپر رستي ڪيون وينديون، مقرر بئليٽ پيپر پوزائينڊنگ آفيسر پنهنجي صحيح سان ۽ ڪائونٽر فائيل تي ووٽر جي صحيح وٺڻ کانپوءِ جاري ڪندو، هر بئليٽ پيپر جي پويان پوزائينڊنگ آفيسر پنهنجي مهر هڻندو ۽ صحيح وجهندو. بئليٽ پيپر چپرايا، سائيڪلو اسٽائيل ڪرايا يا فوٽ اسٽيٽ ڪرايا ويندا، پر ٿوري تعداد هجڻ جي صورت ۾ چونڊ ڪميٽي اهي هٿن سان ڪاربن ڪاپيءَ رستي به ٺهرائي سگهي ٿي.

15. اعتراض ۽ اختلاف وارن ووٽن جي حالت ۾ انهن جو فيصلو پوزائينڊنگ آفيسر ڪندو، جو آخري ۽ قطعي هوندو. ڪنهن به پن يا وڌيڪ اميدوارن جي هڪ جيترن ووٽن کڻڻ جي حالت ۾ انهن اميدوارن جي چونڊ جو فيصلو ڪڻن رستي ڪيو ويندو يا پنهنجي رضامنديءَ سان هڪ جي هٿ کڻڻ جي صورت ۾ ڪيو ويندو. ووٽن جي ڳڻپ حاضر اميدوارن يا سندن ايجنٽن ۽ چونڊ ڪميٽيءَ جي ميمبرن آڏو ڪئي ويندي ۽ چونڊ جي وچور واري شيت تي پوزائينڊنگ آفيسر ۽ حاضر اميدوار صحيح ڪندا.

16. چونڊ جي فيصلي خلاف ڪنهن اعتراض يا اپيل کي ٻڌڻ جو اختيار رڳو چونڊ ڪميٽيءَ کي هوندو، جا اهڙي معاملي جو نبيرو چونڊ بعد ٻن مهينن اندر ڪندي ۽ اهو آخري ۽ قطعي فيصلو هوندو.
 17. چونڊ ڪميٽيءَ جو ڪو به رڪن، پريزائينڊنگ آفيسر يا سيڪريٽري چونڊن ۾ اميدوار بيهڻ جو مجاز نه هوندو، مقامي شاخن جي چونڊ سان به مٿيان قاعدا لاڳو رهندا پر:
 1. مقامي شاخ جي چونڊ هر سال سالياني عام ميٽنگ ۾ ٿيندي.
 2. شاخن جون سالياني چونڊون هر صورت ۾ ڊسمبر ۽ جنوري مهينن ۾ مڪمل ڪرايو وينديون.
 3. شاخن جي سالياني چونڊ ڪرائڻ جو اختيار ان ضلعي جي رابطا سيڪريٽري کي هوندو، سندس يا مرڪز جي اجازت کان سواءِ ڪرايل چونڊن کي تسليم نه ڪيو ويندو، رابطا سيڪريٽري نه هجڻ جي صورت ۾ مرڪز يا سندس پاران مقرر ڪيل نمائندو ئي چونڊون ڪرائڻ لاءِ بااختيار هوندو.
 4. چونڊ سب ڪميٽي نامزدگيءَ کان دستبرداريءَ ۽ آخري فهرست جي پڌرائيءَ لاءِ وقت جو وچور اهڙي نموني ٺاهيندي، جيئن چونڊ کان گهٽ ۾ گهٽ ٽي ڏينهن اڳ اهو عمل پورو ٿي وڃي.
 5. شاخ جي نامزدگيءَ فارم في 5 روپيا هوندي
- نوٽ:** مرڪز توڙي شاخن ۾ نئين چونڊيل باڊيءَ کي اڳوڻي باڊي سمورو رڪارڊ هڪ مهيني اندر منتقل ڪرڻ لاءِ پابند هوندي.